

Mẹ và con gái

Một người mẹ cung Thiên Bình. Nhỏ người trẻ lâu, nước da trắng hồng, mắt sâu hai mí, đồng tiền bên phải - nói chung là đẹp người, một phiên bản khác hẳn bà ngoại và dì. Giỏi giang, tháo vát, vén khéo, món gì chỉ cần ăn qua là nấu lại được y hệt.

Mẹ được sinh ra khi đất nước còn chưa mừng độc lập tròn vẹn. Học hết lớp Ba phải nghỉ ở nhà trông em, một đàn em họ của dì, của cậu lớn lên bên hông mẹ. Muỗi chích em bao nhiêu đốt là bấy nhiêu roi vào người mẹ. Bị đánh đau mà không được khóc, càng khóc là càng thêm roi. Ngoại đi bán ngoài chợ, để mẹ tự lớn tự khôn. Có lần mẹ ốm nặng vẫn phải

vào viện một mình. Mẹ bảo khi ấy nằm thui thui, nhìn đĩa nhỏ giường bên cạnh miếng bánh mì ngọt thềm ứa nước miếng, tủi thân ứa nước mắt. Chắc từ khi ấy mà mẹ rất thích bánh mì ngọt, hớn hở như trẻ con mỗi khi ngang qua cửa hàng bánh trong mỗi chuyến đi cùng con gái. Mấy lần mẹ mua bánh ngọt về mà con gái không ăn, mẹ hay giận mắng, lại kể chuyện hồi xưa thềm miếng bánh ăn cũng không có chút sung sướng như mây đầu.

Tuổi thành niên của mẹ gắn liền với đường, với chợ, rong ruổi khắp Sài Gòn với những mẻ bán dạo. Những buổi chiều hết hàng muộn, không còn xe lam xe buýt là đi bộ năm sáu cây số về nhà. Vẫn ở chung với dì, đồ đạc phải cất giấu kĩ lắm, vì hở ra đến cái quần lót cũng bị mấy đứa em họ một tay mình chăm bẵm lấy mất, mà còn bị đồ thừa ăn cắp. Có lần mẹ đang giúp việc cho nhà nọ, ngoại sang tận nơi gặng hỏi "mày có lấy đồ không nói thật đi". Mẹ ức, sao đến mẹ ruột còn không hiểu mình, không tin mình. Mười tám, mẹ đi nấu cơm căn-tin cho sinh viên, chỗ "có thằng sinh viên kia mê mẹ lắm, đẹp trai,

trắng trẻo, phải hồi đó chịu ứng giờ chắc con gái đẹp nhiều rồi". Đôi mươi, mẹ đi làm ở nhà máy rồi gặp ba. Ba nói gì đó không biết mà mẹ ôm đồ theo sang tận Campuchia, rời Sài Gòn, rời hai mươi năm đầu đời trong nghèo khổ, đánh đập, tủi thân, oan ức, và buồn chán.

Hai mươi mốt tuổi mẹ lấy chồng, cùng ba mươi sinh ở Campuchia. Sáng nhào bột cho ba chiên bánh quẩy ngoài chợ, chiều tối làm tóc, làm móng với các cô chú. Thời đó Campuchia chưa bình yên, một lần mẹ suýt chạm quả bom được đặt trong tiệm. Mẹ bị sảy thai một lần, mãi đến sáu năm sau đó mới sinh con gái. Ba mẹ về lại Sài Gòn vừa ngay lúc bà nội bán một loạt căn nhà vì nợ nần, lui về Củ Chi ở. Ba mẹ, ngoại, và đứa con gái trở lại Sài Gòn, đổi thay mấy nhà trong xóm quận Mười đó. Bà con rồi hàng xóm, người ta thương tình cho ở vậy, chẳng lấy tiền. Ba vẫn đi làm, đi nhậu. Mẹ vẫn đợi cửa, bị đánh đôi lần. Có những điều mãi sau này mẹ mới kể: Ba chẳng nói lời dịu dàng, ít khi chở mẹ đi chơi, quà tặng bất ngờ thì chắc chẳng bao giờ.

Khi con gái đi mẫu giáo, ba bị tai nạn trong một đêm nhậu, phải bắt ốc vít vào khớp, chân cao chân thấp. Mình mẹ nuôi ba trong bệnh viện, tiền bạc đều do bạn bè, hàng xóm quyên góp. Hai năm sau đó bà đi bán nhà ông bà cố, ngoại được chia một số tiền vừa đủ để mua cái nhà nhỏ hai mươi mét vuông tuốt trong quận Tân Phú.

Ngôi nhà đầu tiên. Ngày ngày mẹ đưa đón con gái đi học, ra lại xóm quận Mười cũ làm móng tay móng chân. Mẹ chỉ học tới lớp Ba, nhưng luôn một thân một mình chạy lo mọi thứ trong nhà. Từ lo cho con đi học, thi chuyển cấp đến đủ loại giấy tờ hộ khẩu, việc lớn việc nhỏ. Quần áo giày dép mọi thứ mẹ đều ưu tiên mua cho chồng, cho con gái. Có mấy người em họ bên chồng khá giả, quần áo mặc vài nước là thôi, thỉnh thoảng gom cho một túi đồ. Mẹ vui mừng đón nhận, giặt ủi thẳng thớm, mặc năm này qua năm khác. Hơn mười năm bình lặng cứ thế trôi qua.

Từ ngoại hình đến tính cách, con gái là phiên bản ngược lại của mẹ. Mẹ trắng trẻo xinh đẹp; con